Εναλλακτικές 'θεραπευτικές' μέθοδοι: Μια νέα μορφή πνευματικού ολοκληρωτισμού (Ελένη Ανδρουλάκη, Καθηγήτρια)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 19 Ιανουαρίου, 2006

Ομοιοπαθητική, βελονισμός...: η συνάφειά τους με τη Νέα Εποχή και τον αποκρυφισμό.

1. **Οι απαρχές της εναλλακτικής Ιατρικής**

Για πολλούς αιώνες ο δυτικός πολιτισμός βασιζόταν στον ορθολογισμό. Αν και η ακραία μορφή του ορθολογισμού δεν βρίσκει σύμφωνους τους Χριστιανούς, η ορθολογιστική σκέψη αποτελεί πολύτιμο εργαλείο του ανθρώπου, γιατί οδηγεί στην ανάπτυξη της επιστήμης. Πραγματικά, η αληθινή επιστήμη στηρίζεται σε αντικειμενικές μεθόδους έρευνας, οι οποίες αποκλείουν οτιδήποτε μεταφυσικό και κατά συνέπεια αναπόδεικτο. Όταν κάνουμε επιστήμη επιβάλλεται να είμαστε ελεύθεροι από υποκειμενικές ή προσωπικές πεποιθήσεις, κοσμοθεωριακές αντιλήψεις και φιλοσοφίες, αλλιώς οδηγούμαστε στην κατάργηση της επιστήμης, στη δημιουργία μιας ψευδοεπιστήμης, στο σκοταδισμό και την αναβίωση του Μεσαίωνα με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Εύκολα διαπιστώνει κανείς ότι τα τελευταία χρόνια κυριαρχεί αυτή ακριβώς η πραγματικότητα : η καταδυνάστευση της λογικής σκέψης από διάφορα σχήματα ανελευθερίας και πλάνης, όπως αυτό του ανατολικού μυστικισμού, ο οποίος έχει εισχωρήσει ακόμα και μεταξύ των Χριστιανών. Τούτο αποτελεί θλιβερή εμπειρία πολλών πνευματικών, αλλά και ειδικών μελετητών, όπως ο συγγραφέας Dave Hunt, ο οποίος επισημαίνει ότι εκατομμύρια ανθρώπων παγκοσμίως στρέφονται και αποδέχονται με ενθουσιασμό πρωτόγονες παγανιστικές θρησκευτικές πρακτικές. Ο Dave Hunt πολύ εύστοχα παρατηρεί : «Με κάποια παράξενη μεταμόρφωση ο αποκρυφισμός έχει γίνει επιστημονικός» [1].

Αυτή η στροφή προς τις παγανιστικές θρησκείες άρχισε το 1875 από μία οργανωμένη ομάδα αποκρυφιστών, τη γνωστή ως «Θεοσοφική Εταιρεία» της Helena Petrovna Blavatsky [2]. Ο στόχος των Θεοσοφιστών ήταν να ενώσουν όλες τις παγκόσμιες

θρησκείες σε μια κοινή «αλήθεια»· μάλιστα «χρησιμοποιώντας δαιμονικές πρακτικές επικοινωνίας με τα πνεύματα και καθοδηγούμενοι από αυτά οι Θεοσοφιστές έγραφαν εκτενώς πώς θα κατέστρεφαν το Χριστιανισμό και θα τον αντικαθιστούσαν με τον αποκρυφισμό» [3].

Έναν αιώνα αργότερα, η μαθήτρια της Θεοσοφίστριας Alice Bailey [4] και μία από τους κυριότερους εκφραστές του κινήματος της Νέας Εποχής, η Marilyn Ferguson, εξηγούσε πώς «η ιατρική θα επανεφευρισκόταν ώστε η βάση της να μετατοπιστεί από το δυτικό ορθολογισμό στον ανατολικό μυστικισμό» [5]. Η Ferguson ανακήρυττε το παλιό ιατρικό μοντέλο νεκρό και προς αντικατάστασή του συνιστούσε ένα «ολιστικό μοντέλο υγείας». Στο νέο αυτό ολιστικό μοντέλο περιλαμβανόταν ο κόσμος των πνευμάτων και τα «ενεργειακά πεδία» [6].

Πολλές από τις εναλλακτικές ή «ολιστικές» πρακτικές υγείας, όπως θα φανεί στη συνέχεια, απορρέουν από ένα θρησκευτικό ή φιλοσοφικό σύστημα που έρχεται σε αντίθεση με τον Χριστιανισμό. Επιπλέον, οι περισσότερες από τις πρακτικές και μεθόδους της εναλλακτικής «θεραπευτικής» δεν έχουν καμία ιατρική ή επιστημονική βάση και όταν επικαλούνται επιστημονική εγκυρότητα αυτή είναι από ανεπαρκώς αποδεδειγμένη έως και εντελώς ανύπαρκτη. Μελετώντας τις μεθόδους αυτές για αρκετό χρονικό διάστημα, κατέληξα, όπως και πολλοί άλλοι βέβαια πριν από μένα, στο συμπέρασμα ότι πρόκειται περί αποκρυφιστικών ή φιλοσοφικών θεωριών αναμεμειγμένων με ιατρικούς ή επιστημονικούς όρους. Συχνά μάλιστα οι επιστημονικοί όροι, χρησιμοποιούνται εντελώς λανθασμένα και αντιεπιστημονικά, οι όροι δηλαδή αλλοιώνονται και το περιεχόμενό τους αλλάζει. Ένα ενδεικτικό παράδειγμα : γνωστός βελονιστής και διευθυντής εκπαίδευσης του «Μετεκπαιδευτικού Κέντρου Βελονοθεραπείας» δηλώνει ότι «υπάρχει συμπαντική ενέργεια. Υπάρχει ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία σε ένα φάσμα από 0-300.000 χιλιόμετρα το δευτερόλεπτο» [7]! (sic). *Τί θα πει συμπαντική ενέργεια; Το φάσμα δεν μετριέται σε ταχύτητα, μετριέται σε μήκος*, λένε κατηγορηματικά οι φυσικοί επιστήμονες.

Τρεις είναι οι λέξεις-κλειδιά όταν μιλούμε για εναλλακτικές «θεραπείες»: **τσαρλατανισμός, αποκρυφισμός, Νέα Εποχή**.

2. **Διασαφηνίζοντας τους όρους**

Ο αποκρυφισμός ορίζεται ως η μυστική, κρυμμένη γνώση, η διδαχή για τα απόκρυφα πράγματα, τις απόκρυφες πραγματικότητες, τα απόκρυφα φαινόμενα [8] τα οποία δεν είναι προσιτά στους «πολλούς και αμύητους» [9]. Γενικά ο όρος αποκρυφισμός αναφέρεται σε μυστικές ή μυστηριώδεις υπερφυσικές δυνάμεις ή στη

μαγεία.

«Η αρχαιότερη μορφή αποκρυφισμού εμφανίζεται με τη μορφή της ομοιοπαθητικής μαγείας. Ομοιοπαθητική μαγεία είναι η πεποίθηση ότι **'τα όμοια επιδρούν στα όμοια'**. Η πιο γνωστή χρήση της ομοιοπαθητικής μαγείας είναι η δημιουργία ενός ομοίου, μιας κούκλας. Οτιδήποτε γίνεται σ' αυτήν την κούκλα επηρεάζει τον άνθρωπο ή το ζώο για το οποίο η κούκλα φτιάχτηκε» [10]. Μια άλλη μορφή αποκρυφισμού είναι «η πρωτόγονη πίστη σε μια **πνευματική δύναμη** που διαπερνά τα πάντα» [11].

Η Νέα Εποχή [12], που «έχει τις ρίζες της στη Θεοσοφία [13], είναι μία σύνθεση ανατολικών θρησκειών και αρχαίων μυστηριακών διδασκαλιών και ένας συνδυασμός γνωστικισμού και πνευματισμού ... Η μέχρι [τότε] αντίληψη περί Θεού, ανθρώπου και κόσμου, απορρίπτεται και τη θέση της παίρνει η νέα ολιστική αντίληψη, δηλαδή η πίστη ότι όλα τα πράγματα είναι αλληλοεξαρτώμενα και κατά συνέπεια πρέπει να θεωρούνται ολιστικά. Σύμφωνα με την αντίληψη αυτή δεν υπάρχει διαφορά ουσίας ανάμεσα στον άνθρωπο και τον κόσμο, ανάμεσα στον κόσμο και τον Θεό, αλλά όλα στην ουσία τους αποτελούνται από ένα 'Παγκόσμιο Συμπαντικό Πνεύμα και Ενέργεια' ... Ο Θεός δεν είναι για την κίνηση [της Νέας Εποχής] πρόσωπο, αλλά ταυτίζεται με το 'Παγκόσμιο Πνεύμα' ή τη 'Συμπαντική Ενέργεια'» [14].

Η Νέα Εποχή λοιπόν έχει τις ρίζες της στο Βουδισμό, τον Ινδουισμό, τον Ταοϊσμό και τον Αποκρυφισμό, και αποτελεί σύνθεση όλων αυτών. Η Νέα Εποχή αποτελεί μία κίνηση, η οποία από πολλούς μελετητές της αποκαλείται 'αντιχριστιανική θρησκεία' [15]. Κατά τη Νέα Εποχή -εφεξής Ν.Ε.- ο Θεός δεν είναι πρόσωπο, ο Θεός είναι απρόσωπη δύναμη ή ενέργεια που μπορεί να χειραγωγηθεί· μάλιστα για να περιγράψουν το Θεό οι οπαδοί της Ν.Ε. χρησιμοποιούν όρους όπως «Δύναμη, Ενέργεια, Ουσία, Συνειδητότητα, Δόνηση, Αρχή και Ον» [16].

Τα βασικά πιστεύω της Ν.Ε.θα μπορούσαν να συνοψιστούν ως εξής:

1. Τα πάντα είναι Ένα. Ολόκληρη η πραγματικότητα είναι μέρος του όλου (ολισμός ή μονισμός).
2. Τα πάντα είναι Θεός και ο Θεός είναι τα πάντα- όπου με τον όρο Θεός εννοείται όχι ο Θεός ως πρόσωπο, αλλά η συμπαντική ενέργεια. (πανθεϊσμός)
3. Η φύση που συχνά αποκαλείται «Μητέρα Γη» αξίζει να λατρεύεται ως θεά. (ειδωλολατρία στην πρωτόγονη έκφρασή της)
4. Ο άνθρωπος είναι θεός, ο άνθρωπος έχει κρυμμένες, απεριόριστες, ανεξάντλητες δυνάμεις και μπορεί στηριζόμενος στον εαυτό του ή χρησιμοποιώντας μαγεία και διάφορες άλλες τεχνικές να πετύχει κυριολεκτικά τα πάντα [17]. (η παλαιά εωσφορική πλάνη «και έσεσθε ως

θεοί» [18])

5. Δεν υπάρχει αντικειμενική πραγματικότητα και ο άνθρωπος μπορεί να δημιουργήσει τη δική του πραγματικότητα και τις δικές του υποκειμενικές αξίες με τις αποκαλούμενες «καταστάσεις αλλαγμένης συνειδητότητας» [19] (η παλαιά εωσφορική πλάνη «διανοιχθήσονται υμών οι οφθαλμοί» [20]).
6. Ο άνθρωπος δεν θα πεθάνει, αλλά θα ξαναζήσει σ' αυτόν τον κόσμο διαμέσου της μετενσαρκώσεως. (η παλαιά εωσφορική πλάνη «Ου θανάτω αποθανείσθε» [21]). «Στον πυρήνα της Ν.Ε. βρίσκεται η Μετενσάρκωση...και ούτε και θα αρρωστήσετε ποτέ με την ολιστική θεραπευτική, την άσκηση, τη δίαιτα [22], τη βοτανοθεραπεία, τη βιοανάδραση, το βελονισμό ... τη μαγεία, τα θεραπευτικά αποτελέσματα των κρυστάλλων, των πυραμίδων και πολλές άλλες προλήψεις» [23].

Αφού είδαμε τις ρίζες και τις δοξασίες της θα πρέπει να πούμε ότι η Νέα Εποχή «είναι ένα παγκόσμιο δίκτυο από πολλές χιλιάδες οργανισμών, που συμπράττουν και αποσκοπούν στο σχηματισμό μιας 'Τάξεως Νέου Κόσμου'» [24], δηλαδή μιας Νέας Παγκόσμιας Τάξεως Πραγμάτων, όπου διαγράφεται ο αληθινός Θεός και όλα γίνονται ένα. Και βεβαίως η Ν.Ε. «εκμεταλλεύεται όλες τις ανάγκες του ανθρώπου, πνευματικές, υλικές...και προσπαθεί να διεισδύσει σ' όλους τους τομείς της ζωής και της κοινωνίας» [25] (εκπαίδευση, σωματική και ψυχική υγεία, ψυχαγωγία, πολιτική, οικονομία κτλ.) και να προσηλυτίσει ει δυνατόν τους πάντες.**Πόσο μπορούμε ή θα μπορέσουμε να αντισταθούμε στη Ν.Ε. εξαρτάται από την προσπάθειά μας να νικήσουμε τον εγωισμό μας : διότι η Ν.Ε. προβάλλει κατεξοχήν τη λατρεία του εαυτού μας που γίνεται είδωλο**. Όπως πολύ εύστοχα παρατηρεί ο κ. Χρήστος Γεωργίου, αν. καθηγητής Βιοχημείας στο Πανεπιστήμιο Πατρών, η φιλοσοφία της «εσωστρεφούς πνευματικής αναζήτησης» της Ν.Ε. πρεσβεύει ότι δήθεν «οι κοινωνίες μπορούν να γίνουν δίκαιες όταν τα άτομα 'μεταβούν' σε καταστάσεις ανώτερου πνευματισμού (sic) και αποτελέσουν μέρος μιας 'συμπαντικής συνείδησης'... Αυτό υποτίθεται ότι θα επιτευχθεί με τη βοήθεια ολιστικών, υπερβατικών ψυχο-μεθόδων (π.χ. διαλογισμός, νιρβάνα, μέθοδος Silva, μαγείες, αστρολογία) καθώς και 'εναλλακτικών' ψυχοσωματικών 'θεραπειών' (π.χ. ομοιοπαθητική, βελονισμός, αγιουρβέδα, θεραπευτικό άγγιγμα, ρεφλεξολογία, κρύσταλλοι/πυραμίδες, βοτανοθεραπείες). Αυτές οι **ψευδοεπιστημονικές 'θεραπείες'** νομιμοποιούνται στη συνείδηση της κοινής γνώμης από τις πολιτικές ελίτ, μέσω της ανοχής του βιοϊατρικού πανεπιστημιακού κατεστημένου, και της υπόθαλψής τους από μερίδα του είτε λόγω επιστημονικής αγνοίας ή/και οικονομικών συμφερόντων. Συνέπεια αυτού είναι να ασκείται στη χώρα μας η ομοιοπαθητική και ο βελονισμός ακόμα και από γιατρούς..**παρά την απόρριψή τους από τα πανεπιστήμια ως ιατρικές ειδικότητες**» [26].

1. **Η «Ιατρική» της Νέας Εποχής**

Το νέο μοντέλο «Ιατρικής», γνωστό ως Εναλλακτική/ Συμπληρωματική/ Ολιστική/ Απόκρυφη Ιατρική ή Ολιστικό Κίνημα Υγείας δεν αποτελεί ανεξάρτητο, ξεκομμένο φαινόμενο, αλλά εντάσσεται στο κίνημα της Ν.Ε. που έχει διεισδύσει στην κοινωνία. Η Marilyn Ferguson απροκάλυπτα δηλώνει ότι «η επικείμενη μεταμόρφωση της ιατρικής είναι ένα παράθυρο στην μεταμόρφωση όλων μας των θεσμών» [27].

«Η Ιατρική της Ν.Ε. είναι ο κλάδος 'υγεία' του κινήματος της Ν.Ε. και αφορά στην εφαρμογή ανατολικών/απόκρυφων μεθόδων για τη θεραπεία όπως ισχυρίζονται του όλου ανθρώπου- σώματος, νου και ψυχής» [28]. Οι εκφραστές της, μάλιστα, συχνά ισχυρίζονται ότι η κλασική Ιατρική έχει αποτύχει να θεραπεύσει τον άνθρωπο. Κατά την ολιστική «Ιατρική» της Ν.Ε. «Η υγεία είναι ολότητα, αρμονία μεταξύ πνεύματος και σώματος, **ενότητα με την παγκόσμια πνευματική ενέργεια**, η οποία μπορεί να επιτευχθεί μέσω του διαλογισμού, μέσω της χρήσεως πρακτικών, όπως η αρωματοθεραπεία, η χρωματοθεραπεία, η κυματοθεραπεία, η ιριδολογία, η ρεφλεξολογία και τα αιθέρια έλαια, μέσω του βελονισμού και της πιεσοθεραπείας (σιάτσου), τα οποία αποκαθιστούν την ισορροπία των δυνάμεων μέσα στο σώμα.» [29].

Η προσωπική μου μελέτη στα θέματα αυτά επιβεβαιώνει τα συμπεράσματα της πολύ βαθύτερης και εκτενέστερης μελέτης των Dr John Ankerberg [30] και Dr John Weldon [31], οι οποίοι συνέγραψαν και την *Εγκυκλοπαίδεια των πεποιθήσεων της Νέας Εποχής* από την οποία παραθέτω ενδεικτικά τα ακόλουθα: [32]

Μεταξύ των αντιθέσεων που επισημαίνονται ανάμεσα στην Ορθόδοξη/Επιστημονική (δηλ. Κλασική) Ιατρική και την Ιατρική της Ν.Ε. ας προσέξουμε τις εξής:

1) Για την Επιστημονική Ιατρική η ασθένεια εμφανίζεται στο σωματικό επίπεδο και πρέπει να θεραπεύεται σωματικά. Για την Ιατρική της Ν.Ε. η ασθένεια ξεκινά από ένα ενεργειακό επίπεδο και πρέπει να θεραπεύεται ενεργειακά.

2) Η κοσμοθεωρία της Επιστημονικής Ιατρικής δεν είναι ασύμβατη με αυτή του Χριστιανισμού, ενώ η Ιατρική της Ν.Ε. [αντιτίθεται προς το Χριστιανισμό γιατί] βασίζεται στον αποκρυφισμό, τον πανθεϊσμό και/ή τη φιλοσοφική πνευματοκρατία.

3) Ο ιατρικός προσανατολισμός της Επιστημονικής Ιατρικής είναι οι επιστήμες: βιολογία, ανατομία, φυσιολογία, χημεία, φαρμακολογία κτλ. Αντιθέτως, η «Ολιστική Ιατρική» βασίζεται:

α) στην Ανατολική-απόκρυφη φιλοσοφία και πρακτική : Κινέζικη (π.χ. Ταοϊσμός, στον οποίο βασίζεται ο βελονισμός), Ινδουιστική (π.χ. Βεντάντα, στην οποία

βασίζεται η αγιουρβέδα) κτλ

β) στη Δυτική απόκρυφη βιταλιστική φιλοσοφία και πρακτική (π.χ. ομοιοπαθητική, ανθρωποσοφική ιατρική)

4) Τα πορίσματα της Επιστημονικής Ιατρικής γενικά χαρακτηρίζονται από συνέπεια, τόσο στο πλαίσιο της επιστήμης, όσο και διεπιστημονικά, ενώ τα αντίστοιχα της Ιατρικής της Ν.Ε. είναι συχνά ασυμβίβαστα τόσο με την Ιατρική επιστήμη (π.χ. χάρτες ρεφλεξολογίας, ιριδολογίας) όσο και με τους άλλους επιστημονικούς κλάδους.

4. **Λίγα λόγια για την Ομοιοπαθητική**

Η ομοιοπαθητική, σύμφωνα με ειδικούς μελετητές, Χριστιανούς [33] αλλά και αθεϊστές/σκεπτικιστές [34] βασίζεται στην ομοιοπαθητική μαγεία [35]. Η βασική αρχή της είναι ότι **τα όμοια θεραπεύουν τα όμοια**. Ο ιδρυτής της ομοιοπαθητικής, ο Σαμουήλ Χάνεμανν, λέει ότι ανακάλυψε με διαλογισμό πως η «άριστη θεραπεία βρίσκεται στην αρχή: Για να θεραπεύεις ήπια, γρήγορα, βέβαια και μόνιμα, διάλεγε για κάθε περίπτωση αρρώστιας ένα φάρμακο, που μπορεί να προκαλέσει όμοια πάθηση (όμοιον πάθος) σαν αυτό που πρόκειται να θεραπεύσει!» [36].

Η ομοιοπαθητική πιστεύει στην ύπαρξη μιας **«πνευματικής δύναμης»**- που αποκαλείται και «ζωτική ενέργεια» ή «ζωτική αρχή»- η οποία δήθεν «ζωοποιεί όλα τα ζωντανά πλάσματα» [37] και η οποία όταν διαταραχθεί οδηγεί στην ασθένεια [38]. Αυτό είναι «το μεταφυσικό δόγμα του βιταλισμού, ο οποίος πρεσβεύει ότι οι ζωντανοί οργανισμοί κατέχουν μια μη-υλική εσωτερική δύναμη ή ενέργεια, που τους χαρίζει την ιδιότητα της ζωής» [39]. Η πίστη σε μια τέτοια δύναμη ή ενέργεια που διαπερνά τα πάντα βρίσκεται βέβαια «στον πυρήνα του αποκρυφισμού» [40]. Ο Χάνεμανν έλεγε ότι «οι παθήσεις των ανθρώπων δεν βασίζονται σε υλικό ερέθισμα, δηλαδή σε νοσογόνο ύλη, αλλά ότι είναι μόνο πνευματοειδείς (δυναμικές) διαταραχές της πνευματοειδούς δύναμης (της ζωτικής αρχής, της ζωτικής δύναμης) που ζωογονεί το σώμα του ανθρώπου.» [41]. Ή πιο απλά, κατά το δάσκαλο της ομοιοπαθητικής Γεώργιο Βυθούλκα, «οι αιτίες των ασθενειών δεν είναι υλικές, αλλά ενεργειακές» [42]. Αυτή η μη ανιχνεύσιμη επιστημονικά «ενέργεια» η οποία βέβαια καμία σχέση δεν έχει με τον όρο *ενέργεια* της Φυσικής ή της Χημείας [43], αυτή η «πνευματοειδής δύναμη», η γνωστή και ως «ζωτική ενέργεια, ζωτική δύναμη, συμπαντική ενέργεια, πράνα, αστρικό φως, οργόνη, βιοενέργεια...» [44], «κουνταλίνι» [45], «κι, τσι» [46] ... αποτελεί τη βάση των περισσοτέρων εναλλακτικών «θεραπειών» [47], οι οποίες θεωρούν ότι η υγεία καθορίζεται από τη ροή αυτής της ενέργειας [48].

Μια άλλη βασική αρχή της ομοιοπαθητικής είναι και η **δυναμοποίηση**, εκείνη δηλαδή η διαδικασία που καθιστά μια ουσία ομοιοπαθητικό φάρμακο. Η δυναμοποίηση ορίζεται ως η διαδικασία «αραίωσης και κρούσης (δόνησης)» [49] της ουσίας. Αυτή η αραίωση επαναλαμβάνεται τόσες φορές ώστε συχνά να μην υπάρχει ούτε ίχνος της αρχικής ουσίας [50]. Ακούγεται απίστευτο αλλά κατά την ομοιοπαθητική «όσο περισσότερο αραιώνεται και δονείται μια ουσία, τόσο περισσότερο αυξάνεται η θεραπευτική της δράση, ακόμα και πέρα από το σημείο όπου κανένα πια μόριο της αρχικής ουσίας δεν υπάρχει» [51]! Δηλαδή «Εκτός κι αν οι νόμοι της χημείας λειτουργούν ανάποδα, τα περισσότερα ομοιοπαθητικά φάρμακα είναι πολύ αραιωμένα για να έχουν οποιοδήποτε αποτέλεσμα στη λειτουργία του οργανισμού» [52]. Τότε πώς θεραπεύουν; Μήπως το νερό έχει μνήμη και θυμάται τις ουσίες που διαλύθηκαν σ’αυτό; Έγινε -κυριολεκτώ- κι αυτή η απόπειρα εξήγησης της δράσεως του ομοιοπαθητικού φαρμάκου [53]! Κατά τους ομοιοπαθητικούς θεραπεύουν γιατί «μόνο η ελάχιστη δόση μπορεί να περιέχει την καθαρή, φανερή, πνευματοειδή φαρμακευτική δύναμη και να επιδρά τόσο πολύ» [54] και γιατί με τη δυναμοποίηση «δυνάμεις κρυμμένες και αποκοιμισμένες…στα ακατέργαστα φάρμακα αναπτύσσονται και ενεργοποιούνται σ’έναν απίστευτο βαθμό» [55]. Απροκάλυπτα γίνεται λόγος για «μαγική, ιαματική δύναμη των φαρμάκων που παρασκευάστηκαν (δυναμοποιήθηκαν) με την ομοιοπαθητική» [56] και για το ότι «το τρίψιμο της φαρμακευτικής ύλης και η δόνηση του διαλύματός της (δυναμοποίηση) … εκπνευματίζει την ύλη» [57].

Όλα αυτά μας οδηγούν στα εξής δύο συμπεράσματα: α) με την απλή λογική σκεπτόμενοι η ομοιοπαθητική μοιάζει να είναι τσαρλατανισμός, καθαρή απάτη· β) θεολογικά σκεπτόμενοι αν ασχολούνται με πνευματικές δυνάμεις και δεν επικαλούνται τον ένα αληθινό Θεό, τότε τα πράγματα γίνονται επικίνδυνα. Όσον αφορά στο πρώτο συμπέρασμα ας προσέξουμε τα εξής. Ο καθηγητής παθολογίας Αθανάσιος Αβραμίδης που έχει ασχοληθεί επισταμένως με το θέμα τονίζει ότι «είναι πολύ επικίνδυνο να θεραπεύεις πραγματικούς αρρώστους με φαρμακοδυναμικώς αδρανείς ουσίες» [58]. Ο καθηγητής πνευμονολογίας, Παναγιώτης Μπεχράκης δηλώνει: «Η θεσμοθετημένη αναρχία με τη χρήση των αποκαλούμενων φαρμάκων, χωρίς καμία προηγούμενη έγκριση από τον ΕΟΦ, πρέπει να σταματήσει. Δεν είναι δυνατόν σκευάσματα να θεωρούνται αδρανή όσον αφορά την επικινδυνότητά τους και αποτελεσματικά όσον αφορά τις ευεργετικές επιδράσεις τους» [59]. Οι καθηγητές Αβραμίδης, Μπεχράκης και ο διδάκτωρ Ιατρικής Γεώργιος Ιεραπετριτάκης έχουν εκπονήσει έρευνα «5000 σελίδων για τις ανορθόδοξες θεραπευτικές μεθόδους (ΑΝΘΕΜ)» [60], όπως τις χαρακτηρίζουν. Στα συμπεράσματά τους επισημαίνουν ότι «σε θεωρητικό επίπεδο όλες οι ΑΝΘΕΜ τείνουν στην επαναφορά μεθόδων προεπιστημονικής ιατρικής… Ο θεραπευτής στις διάφορες ΑΝΘΕΜ δεν έχει ρόλο ιατρού, με την επιστημονική έννοια του όρου, αλλά λειτουργεί ως ενδιάμεσος μεταξύ κάποιας ενεργειακής δύναμης και του αρρώστου» [61]. Η Ομάδα Μελέτης Προβλημάτων Ιατρικής Ηθικής από τη Θεσσαλονίκη επίσης διαπιστώνει την έλλειψη

επιστημονικής βάσεως της ομοιοπαθητικής. Σχετικά μάλιστα με την πολύ βασική θεωρία της ομοιοπαθητικής, τη **θεωρία των μιασμάτων**- το μίασμα ορίζεται ως «ένα μπλοκάρισμα ή μια παραμόρφωση της φυσιολογικής ροής της ενέργειας» [62] που δεν μπορεί, κατά τους ομοιοπαθητικούς, να τροποποιηθεί και να βελτιωθεί με τίποτα στον κόσμο, εκτός από το ομοιοπαθητικό φάρμακο [63] - η προαναφερθείσα Ομάδα ιατρών παρατηρεί πως η θεώρηση ότι «τα χρόνια νοσήματα οφείλονται στην ύπαρξη των «μιασμάτων» (ψωρικού, σιφυλιδικού και συκωτικού ή γονορροϊκού) [64], τα οποία μεταδίδονται, πνευματικώ τω τρόπω, από γενεάς εις γενεάν όχι μόνο στερείται επιστημονικής βάσεως, αλλά επαναφέρει Μεσαιωνικές δοξασίες περί της αιτιο-παθογενείας των νόσων» [65]. Κατά τον Ιατρικό Σύλλογο Αθηνών «η Ομοιοπαθητική δεν αποτελεί επιστήμη» [66], ο δε Αμερικανικός Ιατρικός Σύλλογος από την ίδρυσή του ακόμα απαγόρευσε στα μέλη του την οποιαδήποτε σχέση με την ομοιοπαθητική [67]. Σήμερα, το Εθνικό Συμβούλιο Ενάντια σε Απάτες Υγείας (NCAHF) στην Αμερική καταβάλλει φιλότιμες προσπάθειες να πληροφορήσει υπεύθυνα τον κόσμο για την ψευδοεπιστημονικότητα, την αναποτελεσματικότητα ή και τους κινδύνους μεθόδων όπως η ομοιοπαθητική [68], ο βελονισμός [69], η φυσιοπαθητική (naturopathy) κ.α.

Τώρα πώς κάποιοι μιλούν για θεραπείες; Σύμφωνα με πολλούς μελετητές [70], οι «θεραπείες» μπορεί να οφείλονται σε: 1) λανθασμένη διάγνωση (η ασθένεια δεν υπήρξε ποτέ), 2) ύπαρξη αυτοϊώμενων, κυκλικών νοσημάτων, 3) κάποια άλλη θεραπεία που χρησιμοποιήθηκε μαζί με την ομοιοπαθητική, 4) το φαινόμενο του placebo ή εικονικού φαρμάκου.

Επιπλέον, οι Χριστιανοί έχει σημασία να προσέξουν τα ακόλουθα. Οι ομοιοπαθητικοί δυναμοποιούν (δηλ. αραιώνουν και κρούουν) τα φάρμακά τους για να «μπορού[ν] να φτάσου[ν] μέχρι την απλή ουσία» [71], την οποία ταυτίζουν με την ουσία του «θεού» [72]. «Κατά την Ομοιοπαθητική λοιπόν η δράση του φαρμάκου οφείλεται στις απόκρυφες θείες ιδιότητες της ύλης» [73]. Υπάρχει δηλαδή μια «επικρατούσα τάση πανθεϊσμού [που] τοποθετεί το Θεό παντού, σε κάθε άνθρωπο, σε κάθε ζώο, φυτό, λουλούδι, κύτταρο ακόμα και στο ομοιοπαθητικό φάρμακο» [74]. Ακόμα, οι ομοιοπαθητικοί μιλούν για τη «φαρμακολογία της 'ψυχής' του ομοιοπαθητικού φαρμάκου» [75] και λένε ότι «το φάρμακο μόνο του γνωρίζει τον ασθενή, καλύτερα από το γιατρό, καλύτερα και από τον ίδιο τον ασθενή... Ούτε ο ασθενής ούτε ο γιατρός έχει τόση σοφία ή γνώση» [76]! Και απροκάλυπτα δηλώνουν ότι «η ομοιοπαθητική βοηθά ν' ανοίξουν τα ανώτερα πνευματικά κέντρα του ανθρώπου» [77] «για να εισρεύσει από εκεί η πνευματική και ουράνια ενέργεια» [78].

Εν ολίγοις η ομοιοπαθητική εφαρμόζει τη «θεραπεία» της μέσω «πνευματικών ιδιοτήτων» του φαρμάκου της, το οποίο γίνεται θεός, και μέσω ελέγχου της «παγκόσμιας/συμπαντικής/ πνευματικής ενέργειας». Όμως, **η συγκέντρωση ή η ενεργοποίηση πνευματικής ενέργειας και η χρησιμοποίησή της για την**

επίτευξη κάποιου στόχου αποτελεί χαρακτηριστικό της μαγείας. Δεν θα πρέπει όλα αυτά να μας προβληματίσουν; Γιατί όλη αυτή η εκτενής χρήση «απόκρυφου λεξιλογίου και ιδεών διαποτισμένων με ανατολικές φιλοσοφίες όπως ο Ινδουισμός» [79]; Τι δουλειά έχουν οι επαινετικές αναφορές για το διαλογισμό [80] και οι αναφορές για την δήθεν ύπαρξη «αιθερικού ή αστρικού σώματος ή βιονέργειας» [81] σε κείμενα «Ιατρικής»; Και τι μπορεί να σημαίνει ότι ο εμπνευστής της ομοιοπαθητικής, ο Χάνεμανν, υπήρξε μεταξύ άλλων και οπαδός του μέντιουμ Εμμανουήλ Σουέντεμποργκ [82];

Δυστυχώς, η ομοιοπαθητική, σύμφωνα με όσους την έχουν γνωρίσει ή μελετήσει βαθιά, είναι αναμφίβολα θεμελιωμένη στον αποκρυφισμό. Θα μπορούσε μάλιστα να χαρακτηρισθεί και ως **αποκρυφισμός που προσπαθεί να αποκτήσει επιστημονικό προσωπείο**. Ο μακαριστός π. Αντώνιος Αλεβιζόπουλος την είχε περιλάβει το 1995 στη σειρά των βιβλίων του για τον αποκρυφισμό [83]. Ο π. Κωνσταντίνος Στρατηγόπουλος έκανε, από το 1991, σειρά εκπομπών-έρευνας στο ραδιοφωνικό σταθμό της Εκκλησίας της Ελλάδας για την ομοιοπαθητική, το βελονισμό και λοιπές πρακτικές και κατέληξε το 1994 «Το μόνο που μπορεί να κάνει η Εκκλησία σε τέτοιες προβληματικές είναι να ζητήσει να μην υπάρχει σκοταδισμός στην επιστήμη... Η εντύπωσή μας μέχρι τώρα είναι, η προσωπική μας [εντύπωση], πως λέμε για την ώρα ένα μεγάλο όχι στην ομοιοπαθητική ιατρική» [84]. Για να συμπληρώσει το 1995, μετά από νεότερα στοιχεία που αποκαλύφθηκαν, «όχι στις περιττές θαυματολογίες και όχι στον αποκρυφισμό μες το χώρο της Ιατρικής» [85]. Η «Πρωτοβουλία Γονέων Βορείου Ελλάδος για την Προστασία του Ελληνορθόδοξου Πολιτισμού, της Οικογένειας και του Ατόμου» έθεσε σε κυκλοφορία το 1998 ένα πολύ τεκμηριωμένο βιβλίο που καταδεικνύει «το ασυμβίβαστο της Ομοιοπαθητικής με την Ορθόδοξη πίστη» [86]. Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή «δεν θα πρέπει να αποκλείσουμε και το δαιμονικό στοιχείο στις 'θεραπείες'» [87], αφού η ομοιοπαθητική «ενώ δεν έχει καμία επιστημονική βάση, έχει σαφέστατη θεμελίωση στο χώρο του αποκρυφισμού και των ανατολικών θρησκειών» [88]. Επίσης, «είναι υπαρκτός ο κίνδυνος να δράσει η Ομοιοπαθητική, όπως και οι υπόλοιπες 'εναλλακτικές θεραπείες της Νέας Εποχής'... ως γέφυρα που θα οδηγήσει ανύποπτους χριστιανούς στις ανατολικές θρησκείες, αμβλύνοντας σε πρώτη φάση, το ορθόδοξο αισθητήριό τους» [89].

Αλλά και στο εξωτερικό ο ερευνητής Dr David Brown τονίζει ότι η εισροή της πνευματικής ενέργειας στην οποία στοχεύει η ομοιοπαθητική, όπως δηλώνουν κορυφαίοι δάσκαλοι της [90], αποτελεί δαιμονική κατάσταση. Ο Dr David Brown καταλήγει πως παρά τη συγκάλυψη της αποκρυφιστικής διάστασης «Οι πρακτικές της ομοιοπαθητικής μπορούν και πράγματι ανοίγουν την πόρτα του μυαλού σε δαιμονικές επιρροές» [91]. Στο ίδιο συμπέρασμα φτάνει και ένας άλλος ερευνητής, ο Χριστιανός γιατρός H.J. Bopp, ο οποίος χαρακτηρίζει την ομοιοπαθητική επικίνδυνη και επισημαίνει ότι «η επίδραση του αποκρυφισμού στην ομοιοπαθητική μεταδίδεται

στον άνθρωπο, οδηγώντας τον συνειδητά ή ασυνείδητα σε δαιμονική επήρεια» [92]· λέει μάλιστα ενδεικτικά ότι «συναντούμε συχνά νευρική κατάθλιψη σε οικογένειες που χρησιμοποιούν ομοιοπαθητικές θεραπείες» [93]. Στο ίδιο συμπέρασμα φαίνεται ότι είχε φτάσει, χωρίς να χρειαστεί μάλλον να μελετήσει τα ομοιοπαθητικά συγγράμματα, και ο γέροντας Παΐσιος, ο οποίος χαρακτήριζε τα ομοιοπαθητικά φάρμακα ως «δαιμονικό υποκατάστατο του αγιασμού» [94]. Αλλά και ο γέροντας Πορφύριος «δεχόταν μόνο την κλασική Ιατρική» [95] και απέτρεπε τα πνευματικά του παιδιά τόσο από την ομοιοπαθητική [96], όσο και από το βελονισμό, χαρακτηρίζοντάς τα «δαιμονικά πράγματα» [97].

5. **Λίγα λόγια για τον Βελονισμό**

Το πρόβλημα με το βελονισμό, τόσο από επιστημονικής όσο και από Χριστιανικής πλευράς είναι η θεωρητική του βάση στην οποία στηρίζεται η πρακτική του. Ο βελονισμός είναι μέρος της Παραδοσιακής Κινέζικης Ιατρικής, η οποία έχει έντονο φιλοσοφικο-θρησκευτικό χαρακτήρα. «Η Παραδοσιακή Κινέζικη Ιατρική [εφεξής ΠΚΙ] βλέπει την ανθρωπότητα σαν την πραγμάτωση της ενώσεως της ενέργειας του Ουρανού και της Γης... η ΠΚΙ διδάσκει ότι τα όργανα του σώματος πηγαίνουν πέρα από τις σωματικές λειτουργίες τους και εργάζονται σαν υποδοχείς και μεταδότες της κοσμικής ενέργειας» [98]. Κατά την ΠΚΙ, όταν η ενέργεια «τσι» ή «κι» ή «ζωτική ενέργεια» ρέει ομαλά στο σώμα, ο οργανισμός λειτουργεί κανονικά, όταν όμως η ροή αυτής της υποτιθέμενης ενέργειας διαταράσσεται, τότε προκαλούνται ασθένειες, που είναι το αποτέλεσμα δήθεν ενεργειακών ανισορροπιών. Αυτές τις ανισορροπίες προσπαθεί να διορθώσει ο βελονιστής [99] -διότι «η λαβή της βελόνας δρα σαν αγωγός μεταξύ του ασθενή και της κοσμικής ενέργειας» [100]- όπως και οι λοιποί «θεραπευτές» σιάτσου [101], ρέικι και άλλων «ενεργειακών θεραπειών». Όμως «η ιατρική έρευνα ποτέ δεν θα μπορέσει να αποδείξει ότι το ξεμπλοκάρισμα του τσι μέσω βελονισμού ή άλλου τρόπου είναι αποτελεσματική θεραπεία ενάντια σε ασθένειες. Το τσι εξ ορισμού θεωρείται μη-ανιχνεύσιμο από τις μεθόδους της εμπειρικής επιστήμης» [102].

Κατά την ΠΚΙ στην οποία στηρίζεται ο βελονισμός «η ζωτική ενέργεια του σώματος (τσι ή κι) κυκλοφορεί μέσω καναλιών, που ονομάζονται μεσημβρινοί, και που συνδέονται με σωματικά όργανα και λειτουργίες» [103]. Αλλά «οι μεσημβρινοί δεν έχουν υλική ή ανατομική υπόσταση και δεν αντιστοιχούν σε συγκεκριμένη πορεία αγγειακού ή νευρικού στελέχους» [104]. Σύμφωνα με το Εθνικό Συμβούλιο Ενάντια σε Απάτες Υγείας (NCAHF) «ο βελονισμός αποτελεί αναπόδεικτη μορφή θεραπείας... η θεωρία και η πρακτική του βασίζονται σε πρωτόγονες και φανταστικές ιδέες για την υγεία και την ασθένεια, οι οποίες καμία σχέση δεν έχουν με τη σύγχρονη επιστημονική γνώση...τα θεωρούμενα ως αποτελέσματα του βελονισμού πιθανώς

οφείλονται σε συνδυασμό προσδοκίας, υποβολής, συντελεστικής εξαρτημένης μάθησης και άλλων ψυχολογικών μηχανισμών» [105]. Το NCAHF επισημαίνει μεταξύ άλλων και τα εξής [106]: αρχικά υπήρχαν 365 σημεία βελονισμού που αντιστοιχούσαν στις ημέρες του έτους, αλλά ο αριθμός τους σταδιακά αυξήθηκε σε πάνω από 2000· η ζωτική δύναμη τσι δεν έχει βάση στην ανθρώπινη φυσιολογία· οι μεσημβρινοί είναι ανύπαρκτοι και οι θέσεις τους δεν σχετίζονται με εσωτερικά όργανα άρα ούτε με την ανατομία· τα σημεία βελονισμού είναι επίσης υποθετικά [107] και μάλιστα οι διάφοροι βελονιστικοί χάρτες δίνουν διαφορετικές θέσεις για τα σημεία βελονισμού· ο ωτοβελονισμός ο οποίος βασίζεται στην αντίληψη ότι το σώμα και τα όργανα απεικονίζονται στο αυτί επίσης δεν αποδεικνύεται επιστημονικά [108]· από τα 46 ιατρικά περιοδικά που εκδίδονται από τον Κινέζικο Ιατρικό Σύλλογο ούτε ένα δεν είναι αφιερωμένο στο βελονισμό· η ανακούφιση των συμπτωμάτων δύσκολα αξιολογείται αντικειμενικά· ο χρόνιος πόνος είναι συχνά κυκλικός με περιόδους ύφεσης, ενώ ο οξύς πόνος μειώνεται με το χρόνο και χωρίς παρέμβαση· το 30-35% του πόνου ελαττώνεται με την υποβολή ή το φαινόμενο placebo και μόνο.

Ο ειδικός ηλεκτροφυσιολόγος, καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών, Γεώργιος Κωστόπουλος, διαβεβαιώνει ότι δεν υφίσταται σύνδεση μεταξύ ορισμένων σημείων στο δέρμα όπου οι βελονιστές βάζουν τις βελόνες και οργάνων του σώματος [109]. Και ο διδάκτωρ Ιατρικής Γεώργιος Ιεραπετριτάκης αποκαλύπτει την προσωπική του εμπειρία: «σπούδασα βελονισμό 5 χρόνια και είδα την απάτη του θέματος» [110]. Επίσης ο Dr Charles Fager, ομότιμος πρόεδρος του Τμήματος Νευροχειρουργικής της Lahey Κλινικής στη Μασαχουσέτη, τονίζει: «Δεν υπάρχει η παραμικρότερη απόδειξη που να δείχνει ότι ο βελονισμός επιφέρει οποιαδήποτε αλλαγή στη λειτουργία του οργανισμού…Ο βελονισμός είναι ουσιαστικά μια μορφή απάτης και θα έπρεπε να είναι εκτός νόμου» [111].

Το αυστραλιανό Συμβούλιο Επιστήμης και Υγείας βεβαιώνει ότι υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στους ισχυρισμούς των βελονιστών και τα πορίσματα της έρευνας κλινικών δοκιμών και θεωρεί ότι οι ασθενείς πρέπει να πληροφορούνται για την αναπόδεικτη κατάσταση του βελονισμού και τα πιθανά δυσμενή αποτελέσματά του [112].

Η αμερικανική «Επιτροπή για την Επιστημονική Διερεύνηση Υπερφυσικών Φαινομένων» (CSICOP) έστειλε ομάδα μελέτης στην Κίνα, με σκοπό τη διερεύνηση μεθόδων της Παραδοσιακής Κινέζικης Ιατρικής όπως ο βελονισμός, η μοξοθεραπεία, η βοτανοθεραπεία, το τσι-κουνγκ (qigong) κ.α. Η αποστολή παρατήρησε και συζήτησε με θεραπευτές ΠΚΙ, είδε πώς εξασκείται η ΠΚΙ στα επίσημα κέντρα του Πεκίνου, αλλά συμμετείχε και στις εργασίες της «Κινέζικης Ένωσης Επιστήμης και Τεχνολογίας» (CAST), η οποία πολεμά την ψευδοεπιστήμη στην Κίνα, και στη συνέχεια δήλωσε στην αναφορά της ότι πολλές από τις μεθόδους της ΠΚΙ

στηρίζονται στην ομοιοπαθητική μαγεία, στη μαγεία εξ επαφής [113], στο μυστικισμό και σε μαγικούς τρόπους σκέψεις που «είναι ντροπή για την επιστημονική κοινότητα στο σύνολό της» [114]. Τελικά το συμπέρασμα των ερευνητών ήταν ότι «δεν επείσθησα[ν] πως η ΠΚΙ έχει αποδείξει αντικειμενικά τους ισχυρισμούς της ότι μπορεί να θεραπεύσει συγκεκριμένες ασθένειες… δεν βρήκαμε καμία απόδειξη ότι η ΠΚΙ είναι αποτελεσματική εκεί όπου η δυτική Ιατρική έχει αποτύχει… η ΠΚΙ φαίνεται να έχει έναν ρόλο παρόμοιο με αυτόν της χειροπρακτικής, της ομοιοπαθητικής, της φυσιοπαθητικής και του θεραπευτικού αγγίγματος, [δηλαδή] των δικών μας δυτικών ψευδοεπιστημών» [115].

Επιπλέον, **ο βελονισμός είναι θεμελιωμένος πάνω στην κινέζικη θρησκεία του Ταοϊσμού και τη θρησκευτική διδασκαλία της Κίνας για το Γιν και το Γιανγκ**. Το Γιν και το Γιανγκ αποτελούν δύο αντίθετες αρχές, την αρχή του καλού και του κακού, οι οποίες δήθεν ρυθμίζουν το σύμπαν και οι οποίες πρέπει να συνεργάζονται για να υπάρχει ισορροπία, υγεία και αρμονία στον άνθρωπο και τον κόσμο. Σκοπός του βελονισμού είναι να επαναφέρει σε αρμονική κατάσταση αυτές τις δύο θεϊκές δυνάμεις [116] οι οποίες πρέπει να συνδυαστούν για να βγει η «αλήθεια», το «Ένα», ή «Τάο». Το πόσο απέχει αυτό από τη Χριστιανική διδασκαλία που λέει ότι ο Θεός είναι ένας, ο Θεός είναι μόνο καλός και το κακό δεν έχει υπόσταση, αφού το κακό είναι η διαστρέβλωση του καλού, είναι σαφές. «Το κλασικό μέχρι σήμερα κείμενο της θεωρίας και της πρακτικής του βελονισμού, το Nei-ching, είναι βασισμένο σε ανατολικές θρησκευτικές θεωρίες που αφορούν στη φύση του σύμπαντος. Όλη η φύση και το σύμπαν (συμπεριλαμβανομένου και του ανθρώπου) υπάρχουν αιωνίως ως δονήσεις μιας απρόσωπης, διπολικής ενέργειας, που ονομάζεται Γιν και Γιανγκ. Το κλειδί της πνευματικής, διανοητικής και σωματικής ευημερίας σύμφωνα με αυτόν τον Ταοϊστικό δυαλισμό είναι η ισορροπία μεταξύ της θετικής και αρνητικής όψης αυτής της ενέργειας» [117], την οποία διαχειρίζονται οι βελονιστές (και άλλοι «θεραπευτές»), ακόμα και οι γιατροί-βελονιστές: «ψηλαφίστε το σώμα που έχετε να βελονίσετε, νοιώστε την δόνησή του…μπορεί να χρειαστεί να προσφέρετε και λίγη από την δική σας ενέργεια, χωρίς να εξαντληθεί[!] … πρέπει στο άκρο της βελόνας να αφιχθεί η ενέργεια του σώματος, το TCHI [τσι], η βιοενέργεια, για να μπορέσει να δράσει θεραπευτικά. Η βελόνα πρέπει να γίνει αγωγός ενέργειας.» [118]!

Καλά θα πουν κάποιοι, το γεγονός ότι ο βελονισμός βασίζεται σε κινέζικες θρησκευτικές θεωρίες, όπως αυτή του Ταοϊσμού και του Γιν-Γιανγκ, τι σχέση μπορεί να έχει με επιστήμονες-ιατρούς; Απ’ ότι φαίνεται έχει. Αν δει κανείς το πρόγραμμα εκπαίδευσης ιατρών στο βελονισμό θα δει ότι κρίθηκε αναγκαίο οι γιατροί που είναι υποψήφιοι βελονιστές να διδάσκονται και μαθήματα όπως το Τάο, η θεωρία Γιν-Γιανγκ και διάφορες άλλες φιλοσοφίες [119], πράγμα που αποδεικνύει σαφέστατα ότι ο βελονισμός δεν μπορεί να αποκοπεί από το θρησκευτικό του υπόβαθρο. Κι αυτό γιατί οι κινέζικες θρησκευτικές αντιλήψεις βρίσκονται στον πυρήνα του [120].

Μάλιστα ο Ελβετός ιατρός Samuel Pfeifer επισημαίνει ότι η θεραπεία ασθενών με βελόνες «επαναφέρει στους παλαιότερους γιατρούς, πιθανόν στους πνευματιστές σαμάνους. Αυτοί έκαναν τελετουργικά παρόμοια με αυτά που βρίσκουμε σήμερα στις λατρείες βουντού, που επιχειρούν να εκδιώξουν πονηρά πνεύματα μπήγοντας βελόνες στο σώμα» [121]. Η πνοή δηλαδή που εμφύσησε ο Θεός στον άνθρωπο καταντά «μια ενέργεια που χειραγωγείται από τους σαμάνους, από τις βελόνες του βελονισμού κτλ» [122]. Είναι πολύ σημαντικό να καταλάβουμε ότι **το αβασάνιστο άνοιγμα προς μια επίδραση άγνωστης ενέργειας, την οποία προσπαθούν να κατευθύνουν ή να «εξισορροπήσουν» οι όποιοι «θεραπευτές», κρύβει πολλούς κινδύνους.** Σύμφωνα με το Λεξικό Αιρέσεων «Οι Χριστιανοί πρέπει να γνωρίζουν ότι όταν καταφεύγουν στις λεγόμενες εναλλακτικές ή φυσικές θεραπευτικές μεθόδους, όπως ο βελονισμός, [η] γιόγκα, [η] αρωματοθεραπεία κτλ στην πραγματικότητα είτε μυούνται στον Ταοϊσμό ή άλλες αποκρυφιστικές τεχνικές ή δέχονται τις δαιμονικές ενέργειες αυτών» [123].

6. **Η ευθύνη μας**

Συνοψίζοντας, θα πρέπει να τονισθεί ότι παρόλη τη συστηματική προσπάθεια επιβολής τους, οι εναλλακτικές μέθοδοι δεν μπορούν να σταθούν ούτε από επιστημονική ούτε από θεολογική σκοπιά.

Δεν ξέρω τι προεκτάσεις μπορεί να έχουν τα λόγια του Dave Hunt «Η νέα παγκόσμια θρησκεία του Αντιχρίστου θα θεωρηθεί επιστημονική» [124], ξέρω όμως τι λέει η Γραφή: «Προσέχετε μήπως σας εξαπατήσει κανείς με την ψευδοφιλοσοφία και την αδειανή από ωφέλιμο περιεχόμενο απάτη, που στηρίζεται όχι σε θεία αποκάλυψη, αλλά στην παράδοση των ανθρώπων και είναι φτιαγμένη σύμφωνα με τη στοιχειώδη και παιδαριώδη θρησκευτική διδασκαλία του πλανωμένου κόσμου και όχι σύμφωνα προς την διδασκαλία του Χριστού» [125].

Το οποίο σημαίνει ότι αν οι Χριστιανοί μάθουν ότι υπάρχει μεταφυσική στις ρίζες κάποιου πράγματος, αν μάθουν ότι κάτι έχει ύποπτη πνευματική προέλευση και επιμένουν να το χρησιμοποιούν ή να το προβάλλουν, τότε έχασαν την ελευθερία του καθαρού νου και είναι όχι μόνο ανίκανοι να αντισταθούν αλλά και έτοιμοι να δεχθούν όποιον ολοκληρωτισμό θελήσει να τους επιβληθεί- χωρίς καν να διακόψουν τον ύπνο τους. Το απευχόμαστε.

Υποσημειώσεις:

[1] Hunt Dave, McMahon T.A., *America, the Sorcerer's New Apprentice: The Rise of New Age Shamanism*, Harvest House Publishers, Inc. 1988, σελ. 9.

[2] Cumbey Constance, *The Hidden Dangers of the Rainbow*, Huntington House, 1983.

[3] http://www.crossroad.to/articles2/sorcery.htm πρβλ. και Φαρασιώτη Διονυσίου, *Οι γκουρού, ο νέος και ο Γέροντας Παΐσιος*, Θεσσαλονίκη 2000, σελ. 233.

[4] Η Alice Bailey υπήρξε, μετά την Blavatsky και την Annie Besant, πρόεδρος της Θεοσοφικής Εταιρείας του Λονδίνου.

[5] Ferguson Marilyn, *The Aquarian Conspiracy. Personal and Social Transformation in the 1980's,* London 1982.

[6] http://www.crossroad.to/articles2/sorcery.htm

[7] Στις 24-11-96 στην εκπομπή «Ράδιο-παράγκα» του Ραδιοφωνικού Σταθμού της Εκκλησίας της Ελλάδας (89,4) που αποκάλυψε τα προβλήματα του βελονισμού.

[8] + π. Αλεβιζοπούλου Αντωνίου, *Αποκρυφισμός, Γκουρουϊσμός, «Νέα Εποχή»,* Ι.Μ. Νικοπόλεως, Πρέβεζα 1990, σελ.5

[9] Αρχιμ. Τσιάκκα Χριστοφόρου, *Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό Θρησκειών και Αιρέσεων*, Ι.Μ Τροοδιτίσσης, Κύπρος, 2002, σελ.82

[10] http://www.sakara.net/History.html

[11] ένθ. ανωτ.

[12] Ο όρος Νέα Εποχή (του Υδροχόου) προήλθε από την Αστρολογία.

[13] δες υποσημ. 2

[14] Αρχιμ. Τσιάκκα Χριστοφόρου ένθ. ανωτ., σελ. 644-650.

[15] Cumbey Constance, ένθ. ανωτ. και άλλοι.

[16] http://www.spiritual-wholeness.org/churchte/newage/masters.htm

[17] για παράδειγμα η θετική σκέψη, η μέθοδος Silva, ο νευρογλωσσικός προγραμματισμός (NLP) κ.α.

[18] Γένεσις 3:5

[19] εξαιρετικά επικίνδυνες καταστάσεις όπως: οι τεχνικές αναπνοής (breathing techniques), ο διαλογισμός (meditation), η καθοδηγούμενη νοερή απεικόνιση (visualization/guided imagery), ο υπνωτισμός και λοιπές πρακτικές οι οποίες, εκτός των άλλων, πολύ συχνά δημιουργούν και ψυχιατρικά προβλήματα.

[20] Γένεσις 3:5

[21] Γένεσις 3:4

[22] εδώ δεν εννοείται η απλή άσκηση του σώματος, ούτε οι σωστές διατροφικές συνήθειες, με τα οποία κανείς βέβαια δεν θα είχε αντίρρηση.

[23] http://religion-cults.com/Secret/New-Age/New_Age.htm

[24] Αρχιμ. Τσιάκκα Χριστοφόρου ένθ. ανωτ., σελ. 646.

[25] Αρχιμ. Τσιάκκα Χριστοφόρου ένθ. ανωτ., σελ. 647-648.

[26] Γεωργίου Χρήστου, «Πολιτισμικός 'Δούρειος Ίππος'», Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 3/08/2003 (οι υπογραμμίσεις δικές μας).

[27] Dr Sneed David & Dr Sneed Sharon, *Κριτική στην Ιατρική της Νέας Εποχής*, Στερέωμα, 1991, σελ. 62.

[28] Dr Ankerberg, John & Dr Weldon, John, *Encyclopedia of New Age Beliefs*, Harvest House Publishers,1996, σελ.477

[29] http://www.spiritual-wholeness.org/churchte/methodis.htm

[30] Ο Dr John Ankerberg είναι κάτοχος δύο πτυχίων Master's και ενός διδακτορικού στη θεολογία και φιλοσοφία.

[31] Ο Dr John Weldon είναι κάτοχος τριών πτυχίων Master's και δύο διδακτορικών στη συγκριτική θρησκειολογία και τα σύγχρονα θρησκευτικά ρεύματα.

[32] Dr Ankerberg, John & Dr Weldon, John, ένθ. ανωτ., σελ.486.

[33] http://www.despatch.cth.com/au/Despatch/vol191_homoeopathy.html

[34] Carroll R.T., *The Skeptic's Dictionary*, Wiley, 2003, σελ 162.

[35] Frazer J.G., *The Illustrated Golden Bough,* Simon & Schuster, 1996.

[36] Χάνεμανν Σαμουήλ, *ΟΡΓΑΝΟΝ της Θεραπευτικής Τέχνης*, Πύρινος Κόσμος, 1989, σελ. 50.

[37] Dr Winer Michael, *Το Πλήρες Βιβλίο της Ομοιοπαθητικής*, Διόπτρα, 1992, σελ. 55, 378.

[38] ένθ. ανωτ.

[39] Carroll R.T., ένθ. ανωτ., σελ.402.

[40] http://cana.userworld.com/cana_occultTerms.html

[41] Χάνεμανν Σαμουήλ, ένθ. ανωτ., σελ.15.

[42] Βυθούλκα Γεωργίου, *Η Νέα Διάσταση στην Ιατρική*, Αδάμ, 1994, σελ. 120.

[43] Carroll R.T., ένθ. ανωτ., σελ. 73, 74.

[44] Βυθούλκα Γεωργίου, *Η Νέα Διάσταση στην Ιατρική*, ένθ. ανωτ., σελ. 87.

[45] Dr Winer Michael, ένθ. ανωτ., σελ. 56.

[46] Διαμαντίδη Σπύρου, *Ομοιοπαθητική Ιατρική*, Εστία, 1986, σελ. 129.

[47] όπως επίσης και των πολεμικών τεχνών.

[48] Carroll R.T., ένθ. ανωτ., σελ. 402-403.

[49] Διαμαντίδη Σπύρου, ένθ. ανωτ., σελ. 52.

[50] Dr Winer Michael, ένθ. ανωτ., σελ. 83 & Αβραμίδη Αθανασίου, *Ανορθόδοξες Θεραπευτικές Μέθοδοι της «Νέας Εποχής»,* Φωτοδότες, 1998, σελ. 32.

[51] Βυθούλκα Γεωργίου, *Η Επιστήμη της Ομοιοπαθητικής*, Εκδ. Κέντρου Ομοιοπαθητικής Ιατρικής, 1990 σελ. 114.

[52] Carroll R.T., ένθ. ανωτ., σελ. 162.

[53] http://www.bbc.co.uk/science/horizon/2002/homeopathy.shtml

[54] Χάνεμανν, Σαμουήλ, ένθ. ανωτ., σελ.89.

[55] Βυθούλκα Γ., *Ομοιοπαθητική Η Ιατρική του μέλλοντος*, Εκδ. Κέντρου Ομοιοπαθητικής Ιατρικής, 1985, σελ.16.

[56] Χάνεμανν, Σαμουήλ, ένθ. ανωτ., σελ. 277-278

[57] Χάνεμανν, Σαμουήλ, ένθ. ανωτ., σελ.278.

[58] Αβραμίδη Αθανασίου, ένθ. ανωτ., σελ. 25.

[59] Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 25/5/03

[60] ένθ.ανωτ.

[61] ένθ. ανωτ.

[62] Dr Winer Michael, ένθ. ανωτ., σελ. 59.

[63] Διαμαντίδη Σπύρου, ένθ. ανωτ., σελ.127.

[64] που δεν έχουν σχέση με τις αντίστοιχες ασθένειες της κλασικής Ιατρικής.

[65] Έγγραφο της Ομάδας Μελέτης Προβλημάτων Ιατρικής Ηθικής, Θεσσαλονίκη, 1-7-97.

[66] Έγγραφο του ΙΣΑ προς όλα τα ΜΜΕ με ημερομηνία 21/11/96.

[67] Dr Winer Michael, ένθ. ανωτ., σελ 325-326.

[68] http://www.ncahf.org/pp/homeop.html

[69] http://www.ncahf.org/pp/acu.html

[70] Carroll, ένθ. ανωτ.,σελ.163, NCAHF, Επιτροπή Μελέτης του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών.

[71] Kent, J.T., *Διαλέξεις πάνω στη Φιλοσοφία της Ομοιοπαθητικής*, ΄Εκδ. Ιατρ. Κέντρου Ομοιοπαθ. Κύπρου, σελ. 68.

[72] ένθ. ανωτ., σελ. 59-68.

[73] *Η Ομοιοπαθητική ασυμβίβαστη με την Ορθόδοξη πίστη*, Πρωτοβουλία Γονέων Βορείου Ελλάδος, 1998, σελ. 14.

[74] http://logosresourcepages.org/homeopat.html

[75] Βυθούλκα Γεωργίου, *Η Επιστήμη της Ομοιοπαθητικής*, ένθ. ανωτ., σελ. 7.

[76] http://logosresourcepages.org/homeopat.html

[77] Βυθούλκα Γεωργίου, *Ομοιοπαθητική Η Ιατρική του Μέλλοντος*, ένθ. ανωτ., σελ. 70.

[78] Dr Winer Michael, ένθ. ανωτ., σελ. 349.

[79] http://logosresourcepages.org/homeopat.html

[80] Βυθούλκα Γεωργίου, *Η Νέα Διάσταση στην Ιατρική*, ένθ. ανωτ., σελ.101-102, 156 κ.α.

[81] Βυθούλκα Γεωργίου, *Η Νέα Διάσταση στην Ιατρική*, ένθ. ανωτ., σελ. 101.

[82] http://logosresourcepages.org/na-med.html

[83] +Αλεβιζοπούλου Αντωνίου, *Ο Αποκρυφισμός στο Φως της Ορθοδοξίας*, τεύχος Γ΄, Αθήνα 1995, σελ. 77-80.

[84] 89,4 εκπομπή της 27/11/1994.

[85] 89,4 εκπομπή της 14/5/1995.

[86] *Η Ομοιοπαθητική ασυμβίβαστη με την Ορθόδοξη πίστη*, Πρωτοβουλία Γονέων Βορείου Ελλάδος, 1998.

[87] ένθ. ανωτ., σελ. 24.

[88] ένθ. ανωτ., σελ. 26.

[89] ένθ. ανωτ., σελ. 26.

[90] Dr Winer Michael,ένθ. ανωτ.,σελ. 349& Βυθούλκα Γ., *Ομοιοπαθητική Η Ιατρική του μέλλοντος*, ένθ. ανωτ.,σελ. 22

[91] http://logosresourcepages.org/na-med.html

[92] http://logosresourcepages.org/homeopat.html

[93] http://logosresourcepages.org/homeopat.html

[94] Αβραμίδη Αθανασίου, ένθ. ανωτ., σελ. 83.

[95] ένθ. ανωτ., σελ. 83.

[96] Σύμφωνα με τον π. Αρτέμιο Γρηγοριάτη, ένθ. ανωτ., σελ. 83.

[97] Ιατρός που ασκούσε, πριν μπει στην Εκκλησία, το βελονισμό συμβουλεύθηκε το γέροντα Πορφύριο, ο οποίος της το απαγόρευσε ρητώς, λέγοντάς της «αυτά είναι δαιμονικά πράγματα και να τ' αφήσεις αυτά που ξέρεις». Αυτά δήλωσε η ίδια στην εκπομπή «Ράδιο-παράγκα», στις 22-10-2000.

[98] Dr Le Kim, Wei-chi, «Health Consciousness», Φεβρουάριος 1989, X:1

[99] http://www.quackwatch.org/01QuackeryRelatedTopics/acu.html

[100] http://altmed.flash.gr/enc/acupuncture/topic/?id=12

[101] http://www.holisticonline.com/shiatsu/hol_shiatsu_intr.htm

[102] Carroll R.T., ένθ. ανωτ., σελ. 5.

[103] http://www.quackwatch.org/01QuackeryRelatedTopics/acu.html

[104] http://altmed.flash.gr/enc/acupuncture/topic/?id=71

[105] http://www.ncahf.org/pp/acu.html

[106] ένθ. ανωτ.

[107] Τα σημεία του βελονισμού διαφέρουν από σχολή σε σχολή. Οι βελονιστές διαφωνούν ως προς τα «σωστά» σημεία.

[108] Παρόμοιες αντιλήψεις ότι ένα μέρος του σώματος είναι χάρτης εσωτερικών οργάνων συναντούμε και στην ιριδολογία (η ίριδα του ματιού είναι ο χάρτης) και στην ρεφλεξολογία (το πέλμα του ποδιού είναι ο χάρτης).

[109] Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 4/5/2003.

[110] Στην εκπομπή «Ντέρμπι» του Π. Παναγιωτόπουλου, στο τηλεοπτικό κανάλι Extra, Ιούνιος 2001.

[111] http://www.bloomington.in.us/~1gthscac/occultism.nam.htm

[112] http://www.skeptics.com/au/journal/acufacts.htm

[113] http://www.csicop.org/si/9607/china.html

[114] http://www.csicop.org/si/9609/china.html

[115] ένθ. ανωτ.

[116] Αρχιμ. Τσιάκκα Χριστοφόρου ένθ. ανωτ., σελ. 146-147.

[117] www.watchman.org/profile.acupro.htm

[118] http://users.med.auth.gr/~karanik/greek/velonesg.htm

[119] http://users.med.auth.gr/~karanik/greek/commerc/school.program.htm

[120] www.watchman.org/profile.acupro.htm

[121] ένθ. ανωτ.

[122] www.pawcreek.org/articles/endtimes/AlternativeMedicine.htm

[123] Αρχιμ. Τσιάκκα Χριστοφόρου ένθ. ανωτ., σελ. 986.

[124] http://www.crossroad.to/articles2/sorcery.htm

[125] ΚΟΛ. Β΄: 8

(Το παρόν δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Παρακαταθήκη*, τεύχη 35-37. Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή καθ’ οιονδήποτε τρόπο μέρους ή όλου του παρόντος άρθρου χωρίς την έγγραφη άδεια της συγγραφέως).